

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

УДК 327:321

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.49.27>

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ВПЛИВИ У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ольга Анісімович-Шевчук

*Національний університет «Львівська політехніка»,
Інститут гуманітарних та соціальних наук,
кафедра політології та міжнародних відносин
вул. Митрополита Андрея, 5, 79013, м. Львів, Україна*

Розглядаються теоретичні аспекти використання новітніх інформаційно-комунікативних технологій в міжнародних відносинах. Наголошується на використанні інструментів інформаційно-комунікативного впливу на державу, суспільство та окремого громадянина, які можуть містити як конструктивний так і деструктивний характер, а саме: виступати елементом «м'якої сили» (публічної дипломатії, що сприяє формуванню позитивного образу держави на міжнародній арені), або містити технологію інформаційно-психологічного протидіяння (спеціальної інформаційної операції).

У статті обумовлюється, що Україна саме знаходиться в центрі перетину інтересів різних суб'єктів міжнародних відносин, які використовують найширші інформаційно-комунікативні технології. Метою дослідження є саме висвітлення теоретичних аспектів інформаційно-комунікативних впливів у міжнародних відносинах. Для цього послуговувалися загально-філософськими методами дослідження, зокрема методом індукції – пізнання, що ґрунтується на формально-логічному розумовому висновку і дає можливість одержати загальний висновок на основі аналізу окремих фактів. А також дедукції – методом переходу від загальних відомостей до окремих фактів.

Дослідження, викладене у статті, ґрунтується на працях авторів, які описали проблеми безпеки людини, суспільства і держави, особливості протидії в інформаційно-комунікативній сфері, специфіку використання інструментарію «м'якої сили» тощо. Однак знання особливостей інформаційно-комунікативних впливів у міжнародних відносинах дозволяє вчасно запобігти, виявити, або застосовувати певні інструменти з метою зміцнення іміджу держави (формування позитивного образу держави, суспільства на міжнародній арені) тощо.

Автор статті наголошує на найбільш небезпечних деструктивних інформаційно-комунікативних впливах, що скеровуються на свідомість осіб та охоплюють широку аудиторію, а результат їх використання важко довести. Тобто головною метою таких деструктивних інформаційно-комунікативних впливів в міжнародній політиці стає проникнення в систему світосприйняття суперника і нав'язування іншої моделі, яка в подальшому забезпечуватиме бажаний тип поведінки на міжнародній арені. Адже інформаційно-комунікативний вплив – це будь-яка форма прояву активності в межах інформаційно-комунікативного простору, що полягає у цілеспрямованому переносі спеціально підібраної інформації у формі значень певного змісту, знаків (символів), образів або сигналів, в результаті чого в об'єкта (глави держави, працівників дипломатичних установ, громадських діячів тощо) формується психоемоційний відгук, який призводить до корегування поведінки, свідомості в потрібному (позитивному чи негативному) для суб'єкта впливу напрямі. Також у дослідженні наводиться приклад серії подій, які відбувалися у 2022 році, коли до посольств і консульств України в різних державах світу надходила пошта деструктивного характеру, метою якої було залякати працівників.

Держави по різному підходять до вирішення безпекових питань, в тому числі в інформаційно-комунікативній сфері. Палітра таких засобів, способів, інструментарію інформаційно-комунікативної протидії є надзвичайно широкою: від нормативно-правового врегулювання питань інформаційного простору, програмно-технічного забезпечення до інформаційно-комунікаційної діяльності, пов'язаної з використанням інструментів публічної дипломатії («м'якої сили»), які впливають на міжнародну спільноту сфери культури, громадянського суспільства, освіти, науки, бізнесу тощо, формуючи позитивний національний (державний) бренд, впливаючи на стабільність на міжнародній арені тощо.

Ключові слова: міжнародна політика, міжнародні відносини, інформаційно-комунікативні впливи, держава, дипломати, громадяни.

Інформаційно-комунікаційна сфера сьогодні є не лише важливою частиною міжнародних відносин, але й об'єктом суперництва, інструментом реалізації міжнародної політики. Провідні держави у своїй зовнішньополітичній діяльності широко використовують новітні інформаційні технології, розглядаючи їх важливими складовими загальної стратегічної діяльності. Застосування інструментів інформаційно-комунікативних впливів може бути найрізноманітніше: від інструмента «м'якої сили» (наприклад, публічної дипломатії, яка широко застосовується у міжнародних відносинах та сприяє формуванню позитивного образу держави на міжнародній арені) до впровадження технологій інформаційно-психологічного протидіювання (наприклад, з метою проведення спеціальних інформаційних операцій тощо). При цьому сьогодні Україна практично знаходиться на перетині інтересів різних суб'єктів міжнародної політики, які використовують найширші інформаційно-комунікативні технології, методи ведення як конвенціональної так і консцієнтальної війни.

Метою даного дослідження є розкриття теоретичних аспектів сучасного інформаційно-комунікативного протидіювання у міжнародних відносинах. Для цього послуговувалися загально-філософськими методами дослідження, зокрема методом індукції – методом пізнання, що ґрунтується на формально-логічному розумовому висновку, який дає можливість одержати загальний висновок на основі аналізу окремих фактів. А також дедукції – метод переходу від загальних відомостей до окремого його прояву.

Варто відзначити, що закордонні та вітчизняні науковці значну увагу приділяють вивченню практичних питань інформаційно-комунікативних впливів у міжнародних відносинах. Дослідження ці стосуються широкого спектру проблем: від безпеки людини і держави, протидії в інформаційній сфері, до особливостей використання інструментарію «м'якої сили», специфіки символізації інформаційного простору тощо. Так, безпековим питанням у сфері інформаційних (психологічних, мережевих і т. д.) воєн присвятили свої праці З. Бжезинський, В. Богуш і О. Юдін, В. Горбулін, О. Дзьобань, В. Ліпкан, М. Маклюен, Г. Лассуел, Г. Почепцов, О. Сенченко, Сунь Цзи, О. Старіш та багато інші. Закріплені ці важливі питання і в нормативно-правових актах, зокрема законодавстві України («Стратегія інформаційної безпеки» [2], «Стратегія кібербезпеки України» [3], «Стратегія комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року» [4], «Доктрині інформаційної безпеки» [5]). Однак одним з перших документів, де загалом було зафіксовано поняття впливу інформаційного на державу, була «Дорожня карта інформаційних операцій Департаменту захисту США [1].

Як наголошують українські науковці Б. Кобільник та А. Гізун, інформаційно-комунікативні впливи, які реалізуються в якості інформаційної (інформаційно-психологічної) зброї є більш небезпечними ніж інформаційно-технічні впливи, оскільки впливають на свідомість людей та охоплюють значно ширшу аудиторію, а результат їх використання важко довести [7, с. 28–29]. При цьому «протистояти інформаційно-психологічній операції дуже складно, оскільки практично неможливо відстежити етап її планування та підготовки,

а в період активної фази ПСО держава, що стала об'єктом інформаційно-психологічної агресії, лише починає вивчення ситуації та її подальше прогнозування, втрачає багато часу на перепідготовку кадрів та здійснення контрзаходів» [9, с. 99]. Тобто головною метою таких інформаційно-комунікативних, інформаційно-психологічних впливів на міжнародній арені стає заміна ціннісної матриці об'єкта впливу, а завданням такої війни – знищення соціуму, шляхом проникнення в систему світосприйняття противника і нав'язування картини (моделі) світу, яка в подальшому забезпечуватиме бажаний тип суспільної поведінки супротивника [6].

Важливо відзначити, що вивченням змісту інформаційно-комунікативних впливів у міжнародних відносинах в якості інструментів «м'якої сили» займаються С. Анхольд, Д. Най, Х. Тач, Д. Мостова, О. Розумна, Т. Пересунько, Д. Кулеба, Є. Макаренко, О. Кучмій, К. Балабанова, В. Ціватий та багато інших. Саме конструктивні інформаційно-комунікативні технології, що часто мають відношення до публічної дипломатії, дозволяють досягати цілей без ведення класичного збройного протистояння. Тому й розвинуті країни світу особливу увагу приділяють вибору їх напрямів, методів, засобів. Для держав, що розвиваються саме публічна дипломатія стає ефективним засобом формування їхнього образу на міжнародній арені, каналом впливу на суспільну думку населення інших держав з метою просування своїх інтересів, створення нових партнерських зв'язків тощо.

Як зазначає більшість дослідників, саме інформаційно-комунікативні впливи скеровуються на індивідуальну, групову, колективну свідомість з метою інформування, маніпулювання, дезінформування, чи структуривання інформаційного простору тощо. Такі інформаційно-комунікативні впливи покликані коригувати, змінювати поведінку особи чи суспільства (населення). Тобто інформаційно-комунікативний вплив – це будь-яка форма прояву активності в межах інформаційно-комунікативного простору, що полягає у цілеспрямованому переносі спеціально підібраної інформації у формі значень певного змісту, знаків (символів), образів або сигналів, в результаті чого в об'єкта формується психоемоційний відгук, який призводить до корегування світогляду (свідомості) в потрібному (позитивному чи негативному) суб'єкту напрямі.

Об'єктом інформаційно-комунікативного впливу в міжнародних відносинах може бути глава держави, працівники органів виконавчої влади, дипломатичних установ, громадські діячі, громадяни тощо, а також організації (в т.ч. політичні, професійні, національно-етнічні, демографічні, релігійні, регіональні тощо); населення держави як соціально-історична спільність, що наділена суспільною свідомістю, чи суспільство як об'єкт інформаційно-комунікативних, психологічних операцій інших держав, особливо в період міжнародних конфліктів, криз, воєнних, економічних чи політичних зіткнень тощо [6].

Суб'єкти інформаційно-комунікативного впливу можуть бути як внутрішні так і зовнішні (міжнародні). Зовнішніми суб'єктами інформаційно-комунікативного впливу можуть виступати держави, їх політичні, економічні, військові, інформаційні структури тощо. Однак сьогодні ще й потрібно враховувати той факт, що саме «структурні зміни останнього десятиріччя ХХ ст. посилили взаємозалежність народів і суспільств, викликали глибинні трансформації в міжнародних відносинах, зокрема їх транснаціоналізацію» [12, с. 157], що стала «способом участі індивідів та організацій в політиці, при якій вони можуть безпосередньо взаємодіяти з іноземними урядами чи суспільствами, поза власним урядом... Держава уже не сприймається як єдине джерело гарантування власної безпеки та добробуту. Це руйнує традиційні ідентичності й лояльності громадян до держави, які є відносинами обміну» [12, с. 157–159] і на міжнародну арену можуть виступати нові актори. І такими акторами (суб'єктами інформаційно-комунікативного впливу) в міжнародних відносинах,

згідно модерністського підходу, на думку Д. Розенау, стає конкретна особистість. Також слід обумовити, що важливими учасниками міжнародних відносин є й громадські діячі, зокрема, задіяні в публічну дипломатію через неурядові організації, приватні ініціативи (М. Каплан, Р. Роузкранс, Р. Снайдер, Х. Брук, Б. Сепін, Д. Розенау). У даному дослідженні ми ж схилиємося більше до традиціоналістського напрямку дослідження міжнародних відносин (Т. Моргенау, К. Томсона, У. Фоксі, А. Вольферса, Р. Арона, С. Хофмана), де головним суб'єктом інформаційно-комунікативних впливів все ж є держава, а головний зміст складають взаємовідносини між державами, які символізуються постатями дипломата і воїна. Однак не відкидаємо існування першого напрямку.

Відзначаємо, що інформаційно-комунікативні впливи часто спрямовані на осіб, які виконують різноманітні функції у державі, суспільстві, приймають важливі рішення на міжнародному, регіональному рівнях (наприклад, глави держав, відповідальні працівники органів державної влади, лідери партій тощо). Важливе значення у реалізації міжнародних відносин та зовнішньої політики займають суб'єкти дипломатичної діяльності (наприклад, дипломати, консули, відповідальні працівники дипломатичних організацій), на яких може здійснюватися вплив, і які можуть виступати й суб'єктами інформаційно-комунікативних впливів. Від їх рішень залежить міжнародна співпраця у різних сферах суспільно-політичного життя, стабільність у регіонах, державах тощо. Тому й суб'єкти дипломатичної діяльності завжди були пріоритетною ціллю таких інформаційно-комунікативних операцій і навіть воєн.

Негативні інформаційно-комунікативні, психологічні впливи у дипломатичній діяльності скеровуються в першу чергу на посадових осіб, які приймають важливі рішення, шляхом явного або утаємниченого спонукання до дій, спрямованих на шкоду інтересам держави, суспільства, нації. Іноді впливи спрямовані на інформацію та інформаційні потоки суб'єкта дипломатичної діяльності, що викликає витік, спотворення, знищення інформації, перетворення інформаційних потоків та приводить до негативних наслідків. При цьому інформаційно-комунікативні впливи можуть негативно впливати на здоров'я і психіку посадових осіб, чи окремих груп, соціальних утворень, які долучені до дипломатичної діяльності.

До можливих наслідків негативних інформаційно-комунікативних, психологічних впливів у дипломатичній діяльності відносять: підвищення рівня заангажованості посадових осіб; маніпулювання рішеннями, які приймають посадові особи; несанкціоноване управління інформаційними потоками; дискредитація органів державної влади та управління; витік службової інформації, в тому числі з протокольних заходів; зміна громадянської позиції (ціннісних орієнтацій, соціальної поведінки тощо), і як наслідок, психологічний вплив через різноманітні інформаційно-комунікативні канали соціальних мереж тощо; різноманітна деформація психіки (здоров'я загалом) посадових осіб суб'єктів дипломатичної діяльності; некоректне використання комп'ютерів та інформаційних технологій, а також потенційно можливих, спеціально організованих, втаємничених інформаційно-психологічних впливів; формування у структурі суспільної (масової) свідомості спотворених (неадекватних) уявлень про зовнішньополітичну діяльність та міжнародні процеси. Тобто негативним (деструктивним) інформаційно-комунікативним впливом називають вплив інформації на свідомість людини, що призводить до неадекватного відображення реальної дійсності і, як наслідок, зміну поведінки. Під негативною інформацією розуміють контент у будь-якій формі (текстовій, аудіо, візуальній, електронній, графічній), що може завдати шкоди, в тому числі й здоров'ю особи.

Деструктивний інформаційно-комунікативний вплив може бути як безпосереднім (у процесі міжособистого спілкування) так і опосередкованим (за допомогою різних технічних засобів). Він може здійснюється через дію на стан, відчуття, думки, вчинки особи

вербальними, невербальними, паралінгвістичними інформаційно-комунікативними засобами. Наприклад, застосування вербальних засобів сприяє усвідомленому сприйняттю змісту інформації. Застосування невербальних засобів веде до підсвідомого сприйняття інформації через вплив на індивідуально-психологічні особливості людини – уразливість (слабкість). На практиці іноді застосовують й психогенний, нейролінгвістичний, психоаналітичний (психокорекційний), психотронний (парапсихологічний, екстрасенсорний), психотропний впливи. І як приклад можна навести серію подій, які відбувалися 2022 року, коли до посольств і консульств України в різних державах світу надходила певна пошта. Як повідомляв голова Міністерства закордонних справ Д. Кулеба: «За останні дві доби підозрілі пакунки надійшли до посольств в Італії, Польщі, Португалії, Румунії та Данії, а також консульства в Гданську. Загалом вже маємо 31 випадок в 15 країнах: Австрія (1), Ватикан (1), Данія (1), Іспанія (5), Італія (4), Казахстан (1), Нідерланди (1), Польща (6), Португалія (2), Румунія (2), США (1), Угорщина (2), Франція (1), Хорватія (1), Чехія (2) ... Кампанія терору проти українських дипломатів, яка нині відбувається, безпрецедентна за своїми масштабами не лише в контексті України, але і на світовому рівні» [8]. Адже надіслані конверти, пакети, при перевірці, іноді вибухали.

Загалом інформаційно-комунікативний, психологічний вплив може негативно відобразитися в різноманітних сферах:

- на емоційній сфері – змінити емоційний стан людини;
- на когнітивній сфері – вплинути на зміну знань, уявлень особи;
- на мотиваційній сфері – змінити її мотиви, поведінку.

Як правило, ефективним вважається комплексний інформаційно-комунікативний вплив, спрямований на різні сфери особи, задіяної у сферу міжнародних відносин.

З метою підвищення ефективності інформаційно-комунікативного впливу застосовують також певні прийоми: подання потрібної в певний момент інформації; навмисне втаємничення частини (важливої, правдивої) інформації; інформаційне переважання, що ускладнює можливість об'єкту впливу зрозуміти дійсний стан справ.

Інформаційно-комунікативні впливи в міжнародних відносинах, ведуться проти трьох основних характеристик інформації: її цілісності, доступності та конфіденційності. Відповідно для реалізації цієї мети ставлять завдання: погіршити чи пошкодити доступ до інформації, або знищити інформацію; перехопити інформацію; погіршити інформацію шляхом зміни змісту, додавання неправдивої інформації, зміни контексту, в якому проглядається інформація і зміни сприйняття її людьми. Тобто у процес інформаційно-комунікативної взаємодії активно долучають шуми, які спотворюють зміст повідомлення, видозмінюють його тощо.

Дослідники наголошують на високій соціальній небезпеці безконтрольного застосування технологій, засобів і методів інформаційно-комунікативного впливу, адже їх метою є маніпулювання свідомістю, програмування дій і поведінки особи, суспільства в потрібному напрямі. При цьому часто в деструктивному, наприклад, з метою проведення спеціальних інформаційних операцій, ведення інформаційної війни тощо. Адже як писав канадський дослідник М. Маклюен: «Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації» для послаблення моральних й матеріальних сил супротивника, посилення власних, з використанням заходів впливу на свідомість людини. «У будь-якій війні, як правило, найкраща політика зводиться до захоплення держави цілісно. Здобути сотню перемог у боях – це не край мистецтва. Підкорити суперника без бою – ось вінець мистецтва», – зазначав ще в IV–V ст. до н.е. китайський військовий стратег Сунь Цзи [11]. І це правило використовують суперники й сьогодні.

Тому й проблеми у сфері інформаційно-комунікативних відносин, формування інформаційних ресурсів, їхнього використання тощо актуалізують важливість забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства та окремої особи. Як зазначили В. Остроухов та В. Петрик: «Інформаційна безпека – це стан захищеності об’єкта (особистості, суспільства, держави, інформаційно-технічної інфраструктури тощо, при якому досягається їх нормальне функціонування незалежно від внутрішніх і зовнішніх інформаційних впливів» [10]. Важливим для інформаційної безпеки держави є створення і підтримка відповідних інженерно-технічних потужностей та інформаційної організації, що відповідають реальним і потенційним загрозам, а також демографічному, соціальному, економічному, суспільно-політичному, культурному становищу держави. При цьому визначальне значення має рівень інформаційної, психологічної захищеності особи, яка приймає важливі рішення в державі та на міжнародному рівні.

Для реалізації міжнародної діяльності важливе значення, зокрема в дипломатичних службах, відіграє розкриття, нейтралізація деструктивних інформаційно-комунікативних впливів, вміння спрогнозувати, виявити негативні впливи, нейтралізувати (ліквідувати) загрози. Звичайно, що держави по різному підходять до вирішення безпекових питань, в тому числі в інформаційно-комунікативній сфері. Палітра таких засобів, способів, інструментарію інформаційно-комунікативної протидії є надзвичайно широкою: від нормативно-правового врегулювання питань інформаційного простору, програмно-технічного оснащення до інформаційно-комунікативної діяльності, пов’язаної з використанням інструментів публічної дипломатії («м’якої сили»), які впливають на міжнародну спільноту, мешканців інших держав через сферу культури, громадянського суспільства, освіти, науки, бізнесу тощо, формуючи позитивний національний (державний) бренд, впливаючи на стабільність у міжнародному середовищі тощо. Загалом інструменти «м’якої сили» (публічної дипломатії) поєднують використання різних засобів і способів інформаційно-комунікативної взаємодії (наприклад, інститутів, громадських організацій, медіа ресурсів, соціальних платформ, заходів та подій, окремих особистостей тощо) за підтримки урядових структур для ефективного впливу на закордонну аудиторію. При цьому для ефективної інформаційно-комунікативної взаємодії з кожною цільовою аудиторією підбирають відповідні інструменти, засоби та канали (проекти, рекламу, культурно-наукові обміни, участь у подіях, виставках, змаганнях, конференціях, роботу центрів, публікації, книги, сувенірну продукцію тощо).

Підсумовуючи варто зазначити, що інформаційно-комунікативні впливи в міжнародних відносинах – це будь-яка форма прояву активності в межах інформаційно-комунікативного простору на міжнародній арені, що полягає у цілеспрямованому переносі спеціально підібраної інформації до об’єкта, з метою формування у нього відповідної реакції (дії, поведінки, емоцій, корегування світогляду (світосприйняття) у потрібному (позитивному чи негативному) для суб’єкта міжнародних відносин напрямі. Об’єктом інформаційно-комунікативного впливу в міжнародних відносинах може бути глава держави, працівники органів виконавчої влади, дипломатичних установ, громадські діячі, громадяни, а також організації (в т.ч. політичні, професійні, національно-етнічні, демографічні, релігійні, регіональні тощо), суспільство. Суб’єктами інформаційно-комунікативного впливу в міжнародній політиці можуть виступати держави, їх політичні, економічні, військові, інформаційні структури тощо, які можуть переслідувати різноманітні інтереси на міжнародній арені.

Список використаної літератури

1. Information Operations Roadmap. *Department of Defense*. 30 October 2003. URL: https://web.archive.org/web/20100806120217/http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB177/info_ops_roadmap.pdf

2. Стратегія інформаційної безпеки від 28.12.2021 р. № 685/2021 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
3. Стратегія кібербезпеки України від 26.08.2021 № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n12>
4. Стратегія комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року від 11.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348/2021#Text>
5. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України № 47/2017 від 25.02.2017 р. «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>
6. Анісімович-Шевчук О.З. Сучасні інформаційно-психологічні впливи в системі міжнародних відносин у контексті російсько-української війни 2014 – 2022 років. *Гуманітарна експертиза як стратегія формування культури майбутнього*. С. 99–119. (Humanistic expertise as a strategy for developing the future culture : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 348 p.). URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/276/7545/15720-1?inline=1>
7. Кобільник Б.Ю., Гізун А.І. Роль інформаційно-психологічних впливів у інформаційній війні. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «актуальні задачі та досягнення у галузі кібербезпеки»*, 23 – 25 листопада 2016р., Кропивницький. С. 28–29.
8. МЗС: У 15 країнах зафіксували 31 випадок надсилання підозрілих пакунків українським дипломатам. *УКРІНФОРМ: Мультимедійна платформа іномовлення України*. 07.12.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3629506-u-15-krainah-zafiksuvali-31-vipadok-nadsilanna-pidozrilih-pakunkiv-ukrainskim-diplomatam-mzs.html>
9. Мороз Ю., Твердохліб Ю. Інформаційно-психологічні операції в умовах ведення гібридної війни. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародних відносин*. 2016. Вип. 38. С. 97–105.
10. Остроухов В., Петрик В. До проблеми забезпечення інформаційної безпеки України. *Політичний менеджмент*. № 4. 2008. С. 135–141.
11. Сунь Цзи. *Мистецтво війни*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 112 с.
12. Угрин Л. Суб'єктність індивіда в сучасних теоріях міжнародних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія : Філософсько-політологічні студії*. Вип. 2. 2012. С. 157.

INFORMATION AND COMMUNICATION INFLUENCES IN MODERN INTERNATIONAL RELATIONS: THEORETICAL ASPECTS

Olha Anisimovych-Shevchuk

Lviv Polytechnic National University,

Institute of Humanities and Social Sciences,

Department of Political Science and International Relations

Metropolitan Andrey str., 5, 79013, Lviv, Ukraine

The theoretical aspects of the use of the latest information and communication technologies in the international arena are considered. The emphasis is placed on the tools of information influence on the state, society and individual citizens, which can be both constructive and destructive in nature. There are the influences as the elements of “soft power” (public diplomacy that contributes to the formation of a positive image of the state in the international arena), or contain the technology of informational and psychological countermeasures (special information operation).

Ukraine is at the center of the intersection of interests of various subjects of international relations, which use the widest information and communication technologies for conducting information

and communication confrontation. The purpose of the study is to highlight the theoretical aspects of informational and communicative influences in international relations. For this, general philosophical research methods were used, in particular the method of induction – knowledge based on a formal-logical mental conclusion, which makes it possible to obtain a general conclusion based on the analysis of individual facts. And also deductions – a method of transition from knowledge of general regularities of a phenomenon to its individual manifestation. The research presented in the article is based on the works of the authors, who described the problems of human security, society and the state, the specifics of countermeasures in the information and communication sphere, the specifics of the use of "soft power" tools, etc., only briefly touching on information and communication influences. However, knowledge of the specifics of informational and communicative influences allows timely prevention, detection, or application of certain tools in international relations with the aim of strengthening the image of the state (forming a positive image of the state, society in the international arena). The author of the article emphasizes the most dangerous destructive informational and communicative influences directed at people's consciousness and covering a much wider audience, and the result of their use is difficult to prove.

That is, the main goal of such destructive informational and communicative influences in the international arena is to penetrate the opponent's system of world perception and impose another model, which in the future will ensure the desired type of behavior. Information and communication influence is any form of manifestation of activity within the information and communication space, which consists in the purposeful transfer of specially selected information in the form of values of a certain content, signs (symbols), images or signals, as a result of which the object (heads of state, employees of diplomatic and consular institutions, public figures, etc.), a psycho-emotional response is formed, which leads to the correction of behavior and consciousness in the direction required (positive or negative) for the subject of influence. The study also provides an example of a series of events that took place in 2022, when packages of a destructive nature were delivered to the embassies and consulates of Ukraine in various countries, the purpose of which was to intimidate employees and visitors.

Disclosure, neutralization of destructive informational and communicative influences, the ability to predict, identify negative influences, and neutralize (eliminate) threats play an important role in the implementation of international activities, in particular in diplomatic services. The states have different approaches to resolving security issues, including in the information and communication sphere. The variety of such means, methods, tools of information and communication countermeasures is extremely wide: from regulatory and legal regulation of information space issues, software and technical equipment to information and communication activities related to the use of tools of public diplomacy ("soft power"), which influence the international community, residents of other states through the sphere of culture, civil society, education, science, business, etc., forming a positive national (state) brand, influencing stability in the international arena, etc.

Key words: international politics, international relations, informational and communicative influences, state, diplomats, citizens.